

LJUNGBY
KOMMUN

T J Ä N S T E S K R I V E L S E

2018-10-01

Dnr BU2018.0264.623

Barn- och utbildningsförvaltningen

Barn- och utbildningskontoret

Else-Marie Vigren

0372-78 94 13

else-marie.vigren@ljungby.se

Barn- och utbildningsnämnden

Medborgarförslag utredning

Ett medborgarförslag har inkommit från Kommunfullmäktige till Barn- och utbildningsnämnden för beslut, Dnr KS2018/0163.623 samt BU2018/0264.623.

Sammanfattning av medborgarförslaget

Alla barn oavsett om deras närmaste skola är en kommunal skola eller en friskola ska ha rätt att få skolskjuts ordnad eller betalad av Ljungby kommun.

Utredning

Ärenden med liknande utformning har utretts och besvarats tidigare. Ljungby kommun har därför tagit in en separat utredning från Kommunakuten AB, jurist Christer Hjert, specialiserad på bl. a. skolskjutsjuridik.

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsförvaltningen föreslår Barn- och utbildningsnämnden att avslå medborgarförslaget då det enligt bifogad utredning saknar lagstöd.

Underlag

- Kommunfullmäktige sammanträdesprotokoll 2018-05-28
- Medborgarförslag Dnr KS2018/0163.623 och BU2018/0264.623
- Utredning från Kommunakuten AB, 2018-09-17

Nils-Göran Jonasson

Barn- och utbildningschef

Else-Marie Vigren

Skolskjutshandläggare

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	ORG NR
341 83 LJUNGBY	Olofsgatan 9, Ljungby	0372-78 90 00 vx	212000-0670
E-POST	WEBBPLATS	BANKGIRO	
barn.och.utbildningsnamnden@ljungby.se	www.ljungby.se	156-0879	

Kommunfullmäktige

Kf § 54

Inlämnande av medborgarförslag

Beslut

Medborgarförslag nr 1 överlämnas till barn- och utbildningsnämnden för beslut.

Medborgarförslag nr 2 överlämnas till kultur- och fritidsnämnden för beslut.

Medborgarförslag nr 3 och 4 överlämnas till tekniska nämnden för beslut.

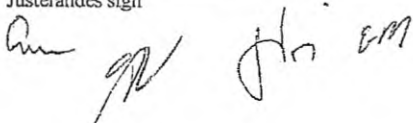
Medborgarförslag nr 5 beslutas av kommunfullmäktige efter beredning av kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

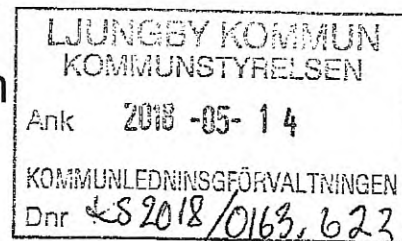
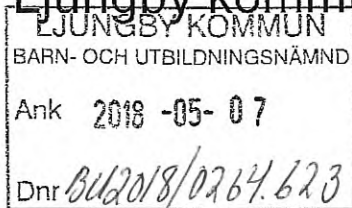
1. En medborgare har skickat in ett förslag om att alla barn, oavsett om deras närmaste skola är en kommunal skola eller en friskola, ska ha rätt att få skolskjuts ordnad eller betald av Ljungby kommun.
2. En medborgare föreslår att kommunen ska sätta upp en avståndsskylt på torget till olika besöksmål eller platser som besökare kan behöva veta riktningen till, såsom sjukhus, bibliotek, muséer, bad, toalett osv. Utöver information blir installationerna även en utsmyckning både för invånare och för besökare.
3. Eftersom det bor många små barn längs Tegnégatan och Fjällgatan vill en medborgare att kommunen begränsar hastigheten på dessa sträckor till 30 km/h för att minska olycksrisken.
4. En invånare anser att hastigheten är för hög mellan övergångsstället och korsningen Torsgatan vid Stensbergsskolan där det också finns många barn i området och föreslår att kommunen sätter upp någon form av farthinder på Björkstigen.
5. En medborgare föreslår att kultur- och fritidsnämnden delas upp i två skilda nämnder. Medborgaren anser att det är väsentligt skilda arbetsuppgifter mellan kultur och fritidsnämnderna och att det borde vara olika förtroendevalda som ansvarar för dessa verksamheter.

Justerandes sign

Medborgarförslag till Ljungby kommun

Vårt medborgarförslag:

Alla barn oavsett om deras närmaste skola är en kommunal skola eller en friskola ska ha rätt att få skolskjuts ordnad eller betalad av Ljungby kommun.

Samma regler för avstånd mm ska gälla i övrigt enligt Verksamhetsplan Regler för skolskjuts i förskoleklass, grundskola .... BU2016/0124.623.

Ett sätt att göra det kan vara att lägga till en passus i Skolskjutsreglerna:
Ljungby kommun likställer friskolor med skolor med offentlig huvudman enligt ovan i den mån eleven bor närmare den fristående skolan och i övrigt uppfyller kommunens villkor samt att det inte blir dyrare skolskjutskostnader för kommunen än om friskolan inte fanns.

Alternativt likställ Lingbygdens friskola i skolskjutshänseende med övriga landsortsskolor i Ljungby kommun.

Vår motivering:

Vi vill att alla barn i kommunen skall behandlas lika och ges samma förutsättningar till utbildning

Alla barn som bor i Ljungby kommun ska få en så bra skolgång och på så rättvisa villkor som möjligt. En friskola, exempelvis Lingbygdens friskola, får ersättning utifrån Ljungby kommuns genomsnittliga kostnad för undervisning mm/barn för att villkoren ska vara lika. Dock får de ingen skolskjuts från kommunen och det utgår ingen ersättning. Eftersom de allra flesta barn som går på Lingbygdens friskola skulle fått skolskjuts om skolan varit kommunal behöver de skolskjuts även på friskolan. Pengar för detta får då tas från huvudsakligen undervisning, då detta är den stora posten. Då får barnen inte som avsett lika villkor.

Små skolor i Ljungby kommun får förutom skolskjuts även en särskild kompensation "småskola", som inte friskolor får.

I Skollagen och på kommunens hemsida står:

Enligt skollagen 10 kap 32§ ska kommunen anordna skolskjuts för elever som går i en annan skola än den av kommunen anvisade om det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen.

Det gäller både om eleven väljer en annan kommunal grundskola eller en fristående skola.

1. Nya Skollagens (2010) skrivning om Skolskjuts tillkom för att även elever i fristående skolor skulle få skolskjuts på samma villkor som kommunens andra elever. Dock med begränsningen att det inte skulle bli dyrare för kommunen.

Alla elever som bor i gamla upptagningsområdet till Södra Ljunga skola och en del av eleverna från Kånna som nu går på Lingbygdens friskola har längre avstånd till någon av kommunens skolor. Enligt kontakter med flera skolskjutsentreprenörer skulle kostnaderna bli högre för kommunen om eleverna skulle skjutas till kommunal placeringsskola än till Lingbygdens friskola.

Inte ens om det skulle bli dyrare för kommunen finns det något som hindrar kommunen att ordna skolskjuts om man skulle vilja det. Reglerna är en miniminivå för vad kommunen är skyldig att göra.

2. Kommunfullmäktige beslutade 2011-03-01 enligt Kommunstyrelsens förslag *att kommunen ska arbeta aktivt för att skolan i Södra Ljunga kan fortsätta sin verksamhet som friskola.*

Från Skolnedläggningarna 2011 tills Skolskjutsverksamheten lades över från Kommunstyrelsen till BUN (övergångsregler 2016/17) fick Lingbygdensfriskola ett årligt bidrag till sin skolskjuts med mellan 500 och 600 tkr/läsår. Kostnaden är ca 900 tkr. I samband med övergången fick BUN ett sparkrav, enligt muntliga uppgifter på 700 tkr. Större delen av besparingen gjordes på skolskjuts för barnen på Lingbygdens friskola.

Fr o m läsåret 2017/18 får ingen elev vid Lingbygdens friskola skolskjuts anordnad eller bekostad av Ljungby kommun.

3. Enligt likställighetsprincipen Enligt 2 kap. 2 § kommunallagen ska kommuner behandla sina medborgare lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Till alla av kommunens andra landsortsskolor ordnar kommunen skolskjuts – självklart. Borde då inte barnen som går i Lingbygdens friskola också få skolskjuts? I varje fall, som vi föreslår, de elever som får lika eller kortare skolväg än till en kommunal placeringsskola och det därmed inte dyrare för kommunen än om friskolan inte fanns?

Eftersom elever bosatta i Ljungby tätort i princip inte är skolskjutsberättigade och elever som inte har rätt till skolskjuts enligt huvudregel eller tillägsregel, men som bor utmed en skolskjutslinje, kan få åka med skolskjutsen under förutsättning att alla elever utmed linjen som har rätt till skolskjuts får plats, har redan skolor som finns i tätorten en fördel. De elever som bor på landet kan åka med de turer som går för andra barn in till staden. Däremot fungerar det inte åt andra hållet ut på landet.

Risken att kommunen skulle få betala något till en friskola eller självvald skola i tätorten är i princip utesluten om man fortsätter att följa närhetsprincipen. Om kommunen inte lägger ner fler skolor på landet så finns inte risken där heller.

4. Kommunen har av goda skäl valt att ge skolskjuts utöver vad man är skyldig för andra orter där skolan lagts ner. I Verksamhetsplan Regler för skolskjuts i förskoleklass, grundskola .... BU2016/0124.623 står: *Ljungby kommun erbjuder skolskjuts mellan placeringsskolan och de fritidshem som ligger på förskolorna i Kånna, Torpa och Annerstad.*

Det borde därför inte vara något problem för kommunen att antingen skriva in skolskjuts till Ljungbygdens friskola på motsvarande sätt alternativt göra en generell regel om närhetsprincip enligt förslaget ovan.

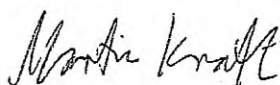
Namn: Martin Kraft

Telefonnummer: 072-5855630

Adress: Össjö Sjötorpet 1, 341 91 LJUNGBY

E-postadress: martin.kraft@merlinumforklift.se

Södra Ljunga 2018-03-21

Martin Kraft

Medborgarförslaget kommer att kompletteras med en namnlista.

Skicka blanketten till Ljungby kommun, 341 83 Ljungby. Märk brevet med "Medborgarförslag".

Fråga 1 - "Alla barn oavsett om deras närmaste skola är en kommunal skola eller en friskola ska ha rätt att få skolskjuts ordnad eller betalad av Ljungby kommun"

Frågan grundar sig på ett medborgarförslag och innebär att alla barn alltid ska ha rätt till skolskjuts så länge de går i den skola som ligger närmast hemmet.

I kommunallagens andra kapitel ges bestämmelser om kommunernas befogenheter, eller kompetens som det också benämns. Den grundläggande bestämmelsen om kommunernas allmänna kompetens finns i 2 kap. 1 och 2 §§ kommunallagen (2017:725). I dessa bestämmelser stadgas att kommuner själva får ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar och som inte ska handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan. Bestämmelsen innebär ett krav på, för att kommunal kompetens ska anses föreligga, att det är av allmänt intresse att kommunen befattar sig med angelägenheten och att denna har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar. Genom att bestämmelsen stadgar att det ska vara fråga om angelägenheter av allmänt intresse följer att en kommun inte får lämna understöd åt enskilda kommunmedlemmar utan stöd i lag.

En kommunalrättslig princip är alltså att kommuner inte får lämna understöd till enskild utan stöd i lag. Detta har i en omfattande rättspraxis inte ansetts vara ett allmänt intresse för en kommun (se t.ex. RÅ 1991 ref. 61, RÅ 1985 2:79 och RÅ 1981 Ab 290). De senaste uppmärksammade domarna i sammanhanget var Kammarrättens i Stockholm domar den 6 mars 2007 i mål nr 2496-06 och mål nr 4491-06 där kammarrätten ansåg att det inte gick att utge kommunalt vårdnadsbidrag utan lagstöd. I båda fallen beslutade Högsta förvaltningsdomstolen att inte meddela prövningstillstånd.

Sådant som ekonomiskt bistånd, bostadsstöd och vårdnadsersättningar eller barnbidrag får alltså i princip inte lämnas av en kommun utan stöd i speciallagstiftning (se DS 2007:52 s. 52). Att ge enskilda elever förmån i form av skolskjuts är att jämföra med att ge dessa elever ekonomiskt understöd. Genom bestämmelser om skolskjuts i skollagen finns ett regelsystem som reglerar när elever har rätt till skolskjuts. Skolskjuts regleras i 9 kap. SkoLL (förskoleklassen) 10 kap. SkoLL (grundskolan), 11 kap. SkoLL (grundsärskolan) och 18 kap. SkoLL (gymnasiesärskolan).

Det finns också anledning att här peka på likställighetsprincipen som framgår av 2 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) och som innebär att kommuner ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat. Principen innebär att det inte utan stöd av lag är tillåtet för kommuner att särbehandla kommunmedlemmar eller grupper av kommunmedlemmar på annat än objektiv grund. Utgångspunkten är således att kommunens medlemmar ska vara likställda beträffande rättigheter och skyldigheter och att en kommunmedlem inte får gynnas eller missgynnas i förhållande till någon annan medlem. Det avgörande är att kommunmedlemmar som befinner sig i samma situation ska behandlas lika.

Att i erbjudandet av skolskjuts till eleverna gå utöver vad skollagen medger är som utgångspunkt inte tillåtet eftersom skolskjuts, såsom nämnts ovan är att betrakta som ekonomiskt understöd till eleverna, och ytterligare möjligheter saknar lagstöd. Det är alltså inte förenligt med gällande rätt att utge skolskjuts i enlighet med förslaget.

Fråga 2 - För barn som valt en friskola inom kommunen tillämpas samma skolskjutsregler som till kommunala skolor om friskolan ligger närmare bostaden än placeringsskolan.

I princip är svaret detsamma som på fråga 1 eftersom det finns ett regelsystem för hur skolskjuts till friskolor ska bedömas som innebär att om kostnaderna för skolskjuts till friskolan blir högre än kostnaden för skolskjuts skulle ha blivit för eleven om eleven gått i den skola kommunen skulle ha placerat eleven i om eleven inte valt skola (s.k. placeringsskola). Kommunen saknar möjligheter att på andra grunder bevilja skolskjuts till elever i fristående skolor än de grunder som uppställs i skollagen. Huruvida avståndet är närmare till den valda skolan än vad det är till den s.k. placeringsskolan saknar betydelse. Det är kostnaden som avgör och kostnaden kan trots att den valda skolan ligger närmare än den s.k. placeringsskolan vara högre till följd av andra transport- och samordningsmöjligheter.

Fråga 3 - Om kommunen inte kan anordna skolskjuts till friskolans elever, borde i alla fall ett skolskjutsbidrag ges till friskolan som anordnar skolskjuts själv.

Den här frågan har en annan utgångspunkt eftersom det här inte direkt är fråga om en förmån till eleven utan ett bidrag till skolhuvudmannen.

Enskilda (alltså den fristående skolan) som har fått tillstånd av Skolinspektionen att bedriva en fristående skola eller utbildning har också rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid en fristående förskoleklass, grundskola eller grundsärskola. Bidraget består av ett grundbelopp och i vissa fall ett tilläggsbelopp. Bidrag från hemkommunen till fristående förskoleklass samt grund- och grundsärskola regleras i 9 kap. 19-21 §§, 10 kap. 37-39 §§ samt 11 kap. 36-38 §§ skollagen. I 14 kap. skolförordningen (2011:185) finns det närmre bestämmelser och bidrag till enskilda huvudmän för dessa verksamheter.

Grundbeloppet ska ge ersättning för undervisning, lärverktyg, elevhälsa, måltider, administration, mervärdesskatt och lokalkostnader. Grundbeloppet ska bestämmas på samma sätt som när kommunen fördelar resurser till den egna förskoleklassen, grundskolan respektive sarskolan.

Kommunen ska betala ett tilläggsbelopp för de elever i förskoleklass som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Kommunen ska även betala tilläggsbelopp för elever i grundskola och grundsärskola som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller som ska erbjudas modersmålsundervisning. Tilläggsbeloppet bestäms efter en individuell prövning.

Det kan alltså konstateras att det i skolförfattningarna saknas såväl skyldigheter som rättigheter i form av lagstöd för att utge ett bidrag för skolskjuts till friskolan. Eftersom skolförfattningarna inte ger något lagstöd för att utge skolskjutsbidrag till fristående skolor måste eventuellt stöd för detta sökas på annat håll i lagstiftningen. I 2 kap. 8 § andra stycket kommunallagen (2017:725) föreskrivas att individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas endast om det finns synnerliga skäl för det. Allmänt sett gäller en restriktiv syn på kommunala stödinsatser gentemot enskilda företag. När det gäller avgränsningen av tillåtna insatser måste dock rättstillämpningen kunna anpassas till samhällsutvecklingen (prop. 1990/91:117 s. 153). Vad som ska ligga i begreppet synnerliga skäl kan således komma att förändras beroende på utvecklingen i samhället (prop. 2016/17:171 s. 304). I förevarande fall finns det ett regelverk (skollagen) som faktiskt reglerar frågan om skolskjuts även till elever i fristående skolor. Detta innebär att lagstiftaren har tagit ställning till när elever i fristående skolor ska ha rätt till skolskjuts. Detta innebär att ett bidrag till en fristående skola för att

anordna skolskjuts åt eleverna omöjligen kan stödjas på att det skulle vara fråga om synnerliga skäl i enlighet med bestämmelsen i 2 kap. 8 § andra stycket kommunallagen (2017:725). Ytterligare bestämmelser som skulle kunna utgöra lagstöd för förslaget bidrag saknas.

I sammanhanget bör även uppmärksammas att möjligheterna att ge stöd till enskild näringsverksamhet även påverkas av EU-rättens statsstödsregler (se prop. 2016/17:171 s. 150 ff. EU-rätten och kommunallagen).

Den EU-rättsliga regleringen om statsstöd finns i artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget. Av huvudregeln i artikel 107.1 framgår att om inte annat föreskrivs i fördragen, är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel (detta innefattar även stöd som ges av kommuner), som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

Sammanfattning

Av redogörelsen ovan framgår att samtliga förslag till beviljande av skolskjuts utöver vad som medges av skollagens bestämmelser saknar lagstöd och därför är olagliga.

Kommunakuten AB

Christer Hjert